

Dr. G. Popovici, protopopul Lugojului notari dñii: Dr. Aurel C. Popovici, Constantin Lucăci, Dr. St. Petrovici, Dr. Dimitrie Ciuta, Dr. St. Pop și Dr. Silviu Moldovan.

Se alege apoi comisiunea de verificare a delegaților de nou alesi, după care dl D. Comșa dă citire raportului comitetului central asupra lucrărilor dela conferența trecută până acum. Raportul a fost primit cu vii aplauze.

După acesta a urmat alegerea comisiunii de 40. Aci s'a născut o discuțiune lungă și anume asupra propunerii dlui Hossu Longin, care a propus ca nici un membru al comitetului să nu facă parte din comisiunea de 40, ci comitetul să asiste la ședințele comisiunii din oficiu pentru darea de informații. În decursul discuțiunii prezidiul declară, că membrii comitetului reced de a face parte din comisiune și astfel la propunerea comisiiei de trei, alese pentru combinarea unei liste, se aleg prin aclamație în comisiunea de 40 următorii delegați:

Iacob Macaveiu, protopop, Teodor Caluț, Ioan Velle: Emanuel Ungurean, Ioan Jercan, Const. Rădulescu, Dr. V. Hossu, Coriolan Brediceanu, Andreiu Cosma, Alecsandru Filip, Dr. Dimitrie Ciuta, Andreiu Ghidiu, Titu Hațeg, Dr. Hossu Longin, Dr. Iacob Hotăran, Vasile Mangra, Andreiu Meda, Constantin Lucăci, Dr. Al. Mocioni, Dr. Ioan Nichita, Sebastian Olariu, Anton Palade, Dr. St. Petrovici, Gavriil Barbul, Dr. Aurel Opreanu, Dr. George Popa, Gr. Sima, G. Popovici (Șiria), Alecsiu Berinde, Petru Grozda, V. Suci, Iuliu C. Vlăduț, Isidor Blaga, I. M. Roșu, Ioan Russu Șirianul, Nicolae Hossu, Dr. Aurel Novac, Emerie Pop, Augustin Pop, Dr. Stefan Pop.

Ședința, terminându-se punctele programului, se încheie la orele 12 1/4.

A doua ședință s'a ținut Luni la 4 ore d. a., fiind că comisiunea de 40 abia pre acest timp și-a putut termina lucrările. După deschiderea ședinței s'au citit depeșele sosite la adresa comitetului național, din toate părțile locuite de români, apoi din Croația, dela slovaci și din străinătate în număr de aproape 100. A urmat apoi raportul comisiunii de 40 prin referentul ei dl Dr. Petrovici, care s'a primit cu aprobare și conferența la propunerea comisiunii a votat în unanimitate următoarele concluse:

1. Conferența generală extraordinară a delegaților alegătorilor români din Transilvania și Ungaria, întrunită la Sibiu în zilele de 23—24 Iuliu 1893, identificându-se întru toate cu comitetul seu central, declară de al seu memorandum depus în Iunie anul trecut în cancelaria Maiestății Sale, încuviințază pașii și procedura așternerii lui și aprobă cu viață satisfacțiune și pe deplin activitatea acestui comitet și-și exprimă tot deodată în numele alegătorilor, pe care-i reprezintă, gratitudinea sa pentru zelul și stăruința, cu care a susținut cauza românilor din Transilvania și Ungaria.

2. Conferența își exprimă cea mai vie a sa părere de rău asupra urmărilor judecătorești, ce s'au pus în lucrare, cum se pare pe totă lădă, urmări, care nu pot contribui întru nimic la lecuirea relelor existente, dar ușor pot să slăbescă momentul etic al maiestății justiției statului.

3. Conferența protestează în contra violării dreptului de întrunire al alegătorilor români în general și a opririi și restrîngerii conferenței de față.

4. Conferența susținând și mai departe în întregime sa programul național stabilit și acceptat în conferențele anterioare, dă comitetului însărcinarea de a lupta pentru realizarea aceluia program.

5. Conferența consideră ca aparițiuni a curentului bolnăvicios și sguduitorele reforme bisericesti politice, care sunt împinse pe planul actualității politice. Aceste reforme nu provin din vre-o trebuință simțită a poporului creștin și nu sunt justificate prin nici un interes leal al statului. Dacă însă ele s'ar realiza, ar mări numai nemulțămirea generală, ar slăbi legăturile familiare și sentimentele religioase ale poporațiunii, și astfel ar sguduia chiar fundamentele etice ale statului.

6. Conferența în conformitate cu enunțatiunile sale anterioare își exprimă din nou dorința de a conlucra, pe baza programului partidului național, cu poporele nemagiere din statul ungar și autorizează comitetul cen-

tral a continua cu pertractările inițiate în această direcție.

*

La conferență au participat afară de delegați un număr public, mii de români de preste tot locul. Insuflețirea a fost generală. Intervenția autorităților polițiene s'a dovedit de prisos. Atât la conferență, cât și la petrecerile ce s'au arangiat cu ocaziunea acăsta, precum și la manifestația făcută președintelui partidului național, a domnit pretutindenea cea mai mare ordine. Semn, că românii sunt popor de ordine, ceea-ce le face onore.

Asociațiunea transilvană.

Din procesele verbale ale comitetului Asociațiunii transilvane dela 29 Aprilie și 9 Iunie n. a. c. reproducem următoarele:

Societatea Transilvani a trimis suma de 200 fl. cuvenită cu începerea dela 1 Aprilie și până la 31 Octobru pentru elevii meseriași susținuți de ea.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina” împărtașește prin hârtia cu data de 5 Aprilie 1893, ca adunarea generală ținută la 25 Martiu a. c. a votat în scopul creării a 10 stipendii de câte 50 fl. pentru elevii internatului împreună cu școala civilă de fete, 500 fl., er pentru trebuințele curente ale școlei civile de fete a Asociațiunii erași 500 fl., și că suma din urmă s'a pus în contul curent al școlei civile de fete er cea dintâi se va introduce după prezentarea contanței în libelul de depunere al Asociațiunii.

— Se ia act cu mulțămită.

— Dl Dr. B. Preda, avocat în Câmpeni prin hârtia cu data 10 Aprilie a. c., pe lângă comunicarea, că un lucrător a aflat pe realitățile Asociațiunii din Vidra de sus moștenite după fericitul Avram Iancu un tezaur în valoare aproscimativă de preste 1000 de galbeni și ruble în aur, care mai mulți locuitori de acolo l'au luat dela aflătoriu cu forța, și că în urma acestora incușițiunea a deținut pe făptuitorii, n'au putut însă descoperi la ei mai mult decât 31 galbeni, și că d-sa în calitate de membru a reclamat la forurile competente drepturile Asociațiunii, — cere să i se dea în urgență impuniticirea de a reprezenta interesele Asociațiunii.

Comitetul își exprimă mulțămita sa dlui Dr. B. Preda pentru viul interes, dovedit față cu Asociațiunea, și ia cu aprobare act, că biroul i-a administrat în urgență — plenipotențele de lipsă.

— Dl I. Turcu, protonotariu al comitetului Făgărașiu, înainteză în manuscris o descriere a munților Terei Bârsei și a Făgărașului, cu rugarea, să se censureze și tipărescă sub auspiciile și cu cheltuielile Asociațiunii.

Lucrarea dlui I. Turcu se trimite la comisiunea instituită din incidentul concursul literar al Asociațiunii spre censure și raportare.

— Prezidiul relevază necesitatea unui regulament pentru afacerile interne ale Asociațiunii, prin care să se reguleze și drepturile membrilor suplenți.

Comisiunea însărcinată cu revisuirea statutelor se însărcinează, a prezenta un proiect de regulament pentru afacerile interne ale Asociațiunii.

— Se dă citire raportului cu data 7 Iunie n. a. c. al delegațiunii numite în ședința dela 15 Maiu n. pentru a reprezenta comitetul la parastatul, ce l'a ținut Academia română din București întru amintirea președintelui G. Barițiu.

Din acesta se vede că:

a) delegațiunii i s'a făcut o simpatică primire din partea Academiei, și a fost învitată la ședința ei publică;

b) în 8/20 Maiu la 10 ore dimineața s'a celebrat de P. S. episcop al Dunărei de jos cu numărăsoasă asistență parastatul pentru fericitul George Barițiu, fiind de față reprezentanți ai familiei jalnice și un distins public de academicieni, profesori și altă inteligență;

c) după ceremonialul religios s'a ținut un cuvânt din partea Asociațiunii și altul din partea Academiei: acela prin delegatul Z. Boiu, er acesta prin academicianul Nic. Ionescu.

În legătură pe lângă observarea, că delegatul P. Cosma renunță la ori-ce recomensă din partea Asociațiunii, se prezintă particulariul speșelor avute:

a) a vice-președintelui, dlui Dr. Ilarion Pușcariu, din care se vede, că din speșele sale, cari s'au urcat la 100 fl., cere se i se liouideze numai o parte în sumă de 50 fl.; și

b) a secretariului I, dl Z. Boiu despre 98 fl. 21 cr.

— Se ia act. Speșele dlui vicepreședinte Dr. Ilarion Pușcariu în sumă de 50 fl. și ale dlui secretariu I. Z. Boiu în sumă de 98 fl. 21 cr., se asemnăză la cassă spre plătire.

— Dl. vicepreședinte Dr. I. Pușcariu deschide între membrii comitetului o listă de contribuii pentru fondul „George Barițiu” și din parteși subserie 50 fl.

— Se ia act. Lista se va circula la toții membrii comitetului.

— Dl P. Cosma comunică din însărcinarea dlui George Pop de Băsești, mare proprietariu în Băsești, că dl G. Pop subserie 200 corone pentru fondul „George Barițiu”.

— Se ia act cu mulțămită.

Lucruri scolare.

Despre decursul adunării generale a reuniunii învățătoresci rom. gr. or. din districtul Orăzii-mari, ținute în 7 Iuliu 1893 la Oradea, ni se trimite următorul raport:

Coadunându-se membrii la școala rom. gr. or. din loc, cu toții s'au îndepărtat la s. bis. unde s'a sêvșit chemarea s. Duch, la care a participat Rev. Toma Păcală protopresvit. Orăzii-mari, diaconul Nicolau Diamandi, asistați fiind de preoții Petru Sêrbu și Simeon Butiri.

După finirea serviciului divin președintele N. Zigre invită pe notariul Avram Igna să-și ocupe locul și prin un discurs forte instructiv și meduos a ținut între altele, „că numai prin unire putem fi tari, numai prin puteri unite putem secera gloria comună”, și până când scopul reuniunii învățătorilor Orăzii mari este și va fi a concentra puterile învățămîntului; a înălța interesele spirituale și materiale ale învățătorilor: nu mai puțin va promova și activitatea pe terenul instrucțiunii etc. Din partea celor prezenți i se răspunde cu „să trăiescă președintele”.

Constatăndu-se numărul celor prezenți se aflau 107; absenți 198, s'au scusat 8, s'au constatat că din cei absenți o parte însemnată sunt la exercițiul de arme.

Am onore a înregistra între oșpeți și pe Magnif. Sa Atanasie Marienescu jude la tabla regescă din loc, Toma Pacală protopres. Orăzii-mari, Nicolau Diamandi, diacon ceremonial în Oradea mare; Dr. Ioan Groza, referinte bisericesc în Oradea mare, Georgiu Gh. Papp archivariu consistorial, Dr. Ioan Buna, Dr. Florian Duma, advocați în Oradea mare, precum și pe Emilian Popoviciu și Simeon Butiri preoți.

După acestea trecând la punctele din programa publicată:

1. Conclulul ce era a se lua, cu privire la sustinerea regulamentului la înaltul ministeriu, s'au concretizat comitetului central.

2. Raportul comitetului central: Cătinu se raportul comitetului central prin notariul seu Elia Bochiș, adunarea îl ia la cunoștință cu plăcere.

3. Censurarea raportelor singuratecelor despărțiminte: După-ce s'au censurat memoratele raporte a despărțimintelor, pe lângă unicele observări s'au luat la cunoștință din partea adunării.

4. Raportul cassariului Ioan Pinter și a bibliotecariului Elia Bochiș: Adunarea generală esmite o comisiune în persoanele V. Sala, I. Silaghi și Ioan Costa, cari după mēdădi au să vină cu raport special — despre starea cassei și a bibliotecii.

5. Preliminariul pe azul scol. 1893—94 s'a votat unanim cu suma de 60 de corone (30 fl.)

6. Punându-se la ordinea zilei, primirea de membrii noi, cari s'ar însinua: Ca atari se însinua Magnif. Sa Atanasie Marienescu, jude la tabla reg.; Păcală Toma, Dr. I. Buna, Dr. F. Duma și diaconul N. Diamandi ca membrii fundatori, pe cari îi rog să pri-

mescă profunda noastră mulțămită și pe acăstă cale.

Fiind timpul înaintat la 1 oră d. m. ședința s'a ridicat prin președinte, anunțându se ținerea ei la orele 1/4 d. m.

La orele prefapte redeschidându-se ședința raportorul comisiunii censurătoare V. Sala, a arătat, că cassa a fost în ordine și până la 30 Iunie, a. c. bani gata au încurs 85 fl. 80 cr. restanțe 538 fl., din aceste restanțe s'au solvit până aci la mâna cassariului o sumă însemnată.

Referitoriu la bibliotecariu s'a aflat, că biblioteca s'a înmulțit cu 7 opuri, și se avisează comitetul, ca pe viitoriu să se facă un regulament pentru manipularea cassei, precum și altul pentru a bibliotecii. S'au decis mai departe, că pe viitoriu banii încasași să se depună la institutul din Arad „Victoria” er cassariul mai mult de 20 fl. 40 corone să nu rețină la sine.

Libelul dela cassă să se păstreze la V. consistoriu în cassa sa Werthaimiană, apoi să avizeze comitetul, ca să se îngrijescă pentru încassarea tacselor restante.

Și în fine să recerce comitetul central pe Ven. consist., că până la finea lunii Decembre în tot anul să comunice conspectul tuturor învățătorilor din districtul oradan cu cassariul Ioan Pinter, pentru manipulațiunea și încassarea tacselor neregulate.

7. Disertațiuni sau alte propuneri înșinate la prezidiu au fost: Ioan Costa cu disertațiunea sa intitulată „Observări pedagogice la propunerea obiectelor de învățămînt în școala poporală referitoriu la metod.”

Disertațiunea învățătorului Ludovic Ungur intitulată „Educațiunea și mijlocele ei”. Ambele au fost bine reușite și ascultate cu plăcere.

În fine a disertat preot-învățătorul Petru Sêrbu „Despre caselle de păstrare scolare”, care la propunerea președintelui, adunarea decide a o tipări pe speșele reuniunii în mai multe sute de esemplare; er cēlalte două se vor publica în foia oficiōsă „Biserica și școala” din Arad.

Acăsta disertațiune face onore d-lui Sêrb.

8. Programa pentru a lunarea procimă s' concretizat comitetului central.

9. Pentru autenticarea protocolului s'a ales o comisiune în persoanele Dr. Duma avocat, E. Bochiș. D. Sime și notariul A. Igna.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat, președintele prin o vorbire bine accentuată vorbind la inima celor prezenți, dechiară ședința de închisă. Vicepreședintele Petru Bogdan îi mulțămesc pentru înțelepă conducere și cei prezenți îi fac ovațiuni cu „să trăiescă”.

Noutăți.

† Bar. Bauer. Ministrul de rășboiu, bar. Ferd. Bauer a încetat din viață Sâmbătă sêra la 10 ore și 45 minute, Ministrul s'a simțit de căte-va, zile că nu e sănētos. Încă Luni, în septēmăna trecută, din cauza unei indispozițiuni momentane s'a reintors dela Krapina-Teplitz la Viena. Sâmbătă la 7 ore dimineața fu lovit de un atac ușor de apoplexie. După-ce defunctul fu împărțășit cu santele taine prin preotul Kurz, el 'și dete sufletul. Ferd. Bauer s'a născut în Lemberg la 7 Martiu 1825, cu 11 ani intră în academia de inginerit ca elev, de unde eși aspirant de oficer. Continuă cursul de inginerit superior și ajunsse locotenant. La 1849 deveni căpitan. A luat parte ca maior la bătălia dela Solferino, unde primi crucea militară cu decorațiunea de rășboiu. La Custozza încă luă parte tot; astfel și la atacul dela St. Lucia. Aci a primit ordul leopoldin. În anul 1879, primi ordul coronei de fer, căpēta titlul de baron și fu numit comandant militar prestetrupele din Transilvania. În Sibiu s'a bucurat de multă simpatie. În 1888 fu numit comand. corp. II de armată la Viena și în 1888 ajunsse ministru de rășboiu. El a fost un credincios soldat până la ultima rēșuflare.

* * *

Promotio sub auspiciis imperatoris. În 22 I. c. n. s'a serbat la universitatea Francisc Iosif din Cernăuți prima promovare

a unui teolog greco-oriental de doctor în teologie „sub auspiciis imperatoris“. Din acest incident s'a dat s'erbătorei un caracter deosebit festiv. Presidential țerei, bar. Kraus a predat tinerului doctor Basiliu Găină inelul de briliante al împăratului, ținând o vorbire frumoasă p'atrundătoare și des aplaudată. S'erbătoreia s'a încheiat cu „imnul poporal“ cântat de elevii seminaristi greco orientali. Vorbirea și tesa inaugurată a fost: „credință și știință“.

* * *

Himen. Silvia M. Corcheșiu și Ioan Marian anunță serbarea cununiei lor, care se va ține duminică în 30 Iuliu st. n. la 3 ore p. m. în biserica gr. cat. din Câmpeni.

Predică.

ținută la 20 Februarie 1893 în biserica Sf. Nicolae din Brașov, de Dr. Vasile Saftu, prof. sem.

În numele tatălui, al fiului și al dughului sfânt.

Iubiți ascultători!

Nouă ani de zile s'au strecurat în învălmășagul fără sfârșit al vremurilor, de când nu m'am mai urcat în acest loc sacru, menit *κατ'εξοχήν* pentru propoveduirea învățăturilor morale-creștinesci. Astăzi, pentru a doua oară, Vă rog, să binevoiți a mi jertfi câte-va momente de atenție, ca să ne convingem împreună despre neprețuita valoare, ce o au învățăturile Domnului Christos cu deosebire în véc, în care trăim.

— Da! Dar sarcina, care mi o iau asupra-mi este mare și grea; puterile mele sufletești în schimb mici și neîndestulătoare.

Tu, Dóme, știi, în ce loc sunt și ce vreau să vorbesc. Trimite Dughul Tău cel sfânt asupra capului meu: Dă-mi idei, dă-mi cuvinte înțelepte, ușoare și puternice, dă-mi putere! . . .

Iubiți ascultători!

Ori de câte-ori mi-am plimbat ochii sufletului meu în cartea cârților, în vechia și sfânta noastră scriptură, n'am putut să nu me opresc cu admirație înaintea a două din nenumăratele învățături cuprinse într'enska, două giuvaeruri, cari întregindu-se unul pe altul într'un mod perfect, exprimă cel mai practic și mai folositor sfat pentru viață.

I.

Cea dintâi din aceste pietrii scumpe o găsim la Evangelistul Matheiu IV, 4. — Domnul nostru Iisus Christos fusese dus de Dughul în pustie, unde a postit 40 de zile și 40 de nopți. Elementul reului, adică diavolul, a profitat de această ocaziune, ca să-l ispătescă pe densus, și i-a dis: De ești fiul lui Dumnezeu, ți, ca pietrele acestea să se facă pâine.

Ér dl Christos răspundând a dis: „Scris este, nu numai cu „pâne va trăi omul, ci cu tot „graiul, ce iese din gura lui Dumnezeu“.

Fie-care dintre noi scie, iubiților, că tot omul se compune din trup și suflet. Precum corpul are trebuință de pâne (sub pâne se înțelege ori-ce fel de hrană), ca să existe așa și sufletul are trebuință pentru dezvoltarea lui de graiul lui Dumnezeu; numai cât în cuvintele de mai sus, dl Christos mai mult și mai greu accentuează hrana sufletului decât a corpului.

Privită această învățătură din punct de vedere filosofic nu se poate tăgădui, că Mântuitorul a preferit și în cazul de față materialismului idealismul. A găsit de cuviință, să se pronunțe astfel, pentru-că oamenii d'atunci, deși într'o stare mai primitivă de cultură, totuși cam s'ameau cu cei din zilele noastre: erau cu un cuvânt materialisti, adică nu munciau decât să facă avere și să-și hrănesc bine corpul, neglijând cu desăvârșire idealismul adică munca, cu care trebuia să-și hrănesc sufletul. Vă aduceți aminte, că unii dintre ei au mers atât de departe, încât făceau

comerț chiar și în lăcașul lui Dumnezeu, așa încât Domnul nostru Iisus Christos a trebuit să-i isgonască din biserică, ca să nu facă casă de neguțătorie din casa tatălui seu.

Tocmai această pronunțată direcțiune, d'a întrebuința totul numai pentru binele corpului, tocmai acest evident materialism d'atunci a făcut pe Rescumpărătorul lumii să dică: „Dar grigile vécului acestuia și înșelăciunea bogăției, și pofta celorlalte intrând înăcă cuvântul și-l face neroditor“ Marcu IV, 19. Da, pentru-că aceia, cari țiua nóp-tea nu se gândiau decât la înmulțirea averii, nu mai aveau timp să asculte și cuvântul lui Dumnezeu, și în chipul acesta să-și câștige și hrana trebuincioasă sufletului lor.

Tot cam așa stă lucrul și în zilele noastre.

Ori-care dintre noi va privi mai cu pătrundere la lupta pentru traiu, care ni se desvăluiesc atât de viu înaintea ochilor, se va convinge mai curând sau mai târziu, că totul se mișcă, pentru ca să se găsească o hrană mai bună sau mai ușoară pentru corp, cu alte cuvinte că totul este un curat materialism. Puțini sunt cei ce se mai gândesc și la desăvârșirea sufletului. Dar nu numai atât: Unii, mai îndrăzneți, merg atât de departe, ca și cei de pe vremea Domnului Christos, încât jertesc de multe ori sufletul cu hrană cu tot pentru binele corpului lor.

Însăși statele cele mai civilizate ne dau destule dovezi despre ómeni lăunați chiar, cari sacrifică onóre, conștiință, numai și numai, ca să facă multă avere și în chipul acesta să-și asigure o hrană durabilă și distinsă. De altă parte tot în țările apusului veți mii de ómeni, cari nu pregetă a întrebuința și cele mai aprige arme, ca să-și poată trăi ei pe urma celorlalți, pe cari îi nimicesc fără milă.

De ce toate acestea? . . .

Pentru-că ei, iubiți ascultători, în nesățiositatea lor pentru pâne au uitat să-și îmbogățescă și sufletul cu idei și învățături mai sănătoase. . .

Apoi, la urma urmelor, fie-care dintre noi a putut face ușoară experiență, că fericirea vremelnică nu constă numai în avere; că din contră frați, cari au moștenit avere dela părinți, în loc să rămână frați, s'au desbinat și s'au depărtat unul de altul.

Firma mea convingere e, că: Fericirea fie-cărui om e în capul lui. Dacă ideile din capul seu sunt în bună armonie, în bună înțelegere unele cu altele, cu alte cuvinte, dacă conștiința lui e împăcată cu sine, omul e fericit, dacă nu, nu e fericit. Din contră un om, care și-a făcut pôte și averile bunului Iov, însă conștiința lui e neîmpăcată, îl muștră, nu pôte să fie nici odată fericit; altora li se pare, că e fericit, el însă singur scie adevărul adevăr! . . .

Cu acesta nu vreau să dic, iubiți ascultători, că omul nu e datoriu să muncă și să agonisască, ca să-și aibă pânea de toate zilele, căci așa face un păcat strigător la ceru. Din contră, eu dic, să se îngrijescă de nutre-mântul corpului, dar să nu uite nici decum hrana sufletului, care o găsește în graiul lui Dumnezeu, și dela care în definitiv atârnă fericirea ómenescă.

II.

D-Vóstră însă, iubiți ascultători, veți cere dela mine, ca să vă explic mai deapropo, ce avem noi, să înțelegem sub cuvintele „graiul lui Dumnezeu“.

Astfel de lămuriri sunt de neapărată trebuință mai ales, pentru că Mântuitorul din înălțimea Sa ne-a spus folositoare sale învățături mai numai în pilde.

A doua p'etă scumpă, despre care v'am amintit la începutul predicii mele, va lămurii într'un mod perfect și acé-stă întrebare.

Intr'una din călătoriile sale fiul omului și fiul lui Dumnezeu a trecut pe lângă o fântână, care se făcuse fân-

tâna lui Iacob. Făcându-i-se sete ceru dela o samarinencă, care tocmai sco-tea apă, să-i de a să bea; samarinencă însă având alte vederi religioase a refuzat. Atunci dl nostru Iisus Christos i-a dis: „Va veni vremea și acum este, când închinătorii cei adevărați se vor închina „Tatălui cu Dughul și cu adevărul“. Ioan IV, 13, adică cu spiritul și cu adevărul. Éta, iubiți ascultători, chiar după cuvintele celui născut în Vitleem, ce avem noi să înțelegem sub „graiul lui Dumnezeu“: Spiritul și adevărul. Sub spirit însă avem să înțelegem mintea și inima omului (privită din punct de vedere moral). Când omul se îngrijesc de corp, se nu neglige a se îngriji și de suflet, cultivându-și mintea în biserică și școală, și inima printr'o deprindere continuă de a face fapte bune.

Cultivarea minții și a inimei trebuie să m'ergă mână în mână una cu alta. Omul, care progresază în inteligență, trebuie să progreseze și în fapte bune, căci numai așa se atinge scopul dorit. Apoi prin minte și inimă omul se nisuiască a descoperi adevărul! Oh, iubiți ascultători! Au trecut peste 18 sute de ani d'atunci, de când a rostit Mântuitorul nostru aceste sublime cuvinte. Vor mai trece încă miliarde de ani și nimenea nu va pute spune mai bine scopul suprem, la care trebuie să tindă întreaga societate ómenescă: aflarea adevărului. Tóte științele din lume fără deosebire, pe lângă folosul ce-l aduc ómenirii, mai au ca cea mai înaltă țință: Descoperirea adevărului. Ce e drept, nici eu nu cred, să se pótă atinge vre-odată această țință pe deplin, totuși ea singură dă direcțiunea de progres a tuturor ómenilor de pe pământ. Atât e de sublimă, atât e de măreță și înaltă această învățătură, iubiți ascultători, încât nu pot decât să me unesc și eu în privința acésta cu un mare teolog frances*), care a răposat mai în zilele trecute, și să dic: „Religiunea phileveduită de Domnul Christos prin cuvintele de mai sus nu e numai buna religieune a ómenirii, ci singura și absoluta religieune; și, dacă și în celelalte planete vor fi ființe înzestrate cu minte și cu morală, ca ómenii de pe pământ, nu vor pute să aibă altă religieune decât aceea, care a propoveduit o Mântuitorul la fântâna lui Iacob“.

Da, dar pe cât e de frumoasă devisa omului pe pământ, pe atât e de grea. Noi, piticii universului, nu putem înainta fără ajutorul Celui de sus.

De aceea, iubiți ascultători, să ne întorcem cu toții rugăciunile nóstre către Dumnezeu, spiritul spiritelor și adevărul adevărilor.

Cătră Tine, stăpânul tuturor, ridic eu glasul meu, căci nicăiri nu aflu mântuire, decât la Tine, nicăiri lumină, decât în învățăturile Tale! Trimite Dughul Tău cel sfânt asupra iubiților Tăi credincioși, ca fie-care în parte cultivându-și spiritul, să contribuie cât de puțin la descoperirea adevărului: Acest sóre d-geesc, care încăldesce inimile și luminează mințile ómenilor, împrăștiind cu desăvârșire negrul întunec al nesciinței, acum, în totdeauna și în vecii vecilor Amin!

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țera noastră.

Descriere poporală a Ardélului.

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare)

Românii de pe Jiiuri umblă pe căile lor de munte mult călare; femeile călăresc ca și bărbații și în pri-

*) Rénan.

vința acésta sam'ănă cu mótele din Munții-Apuseni.

Portul românilor din văile Jiiurilor ni se înfățișează astfel:

Bărbații își lasă p' lung și pentru aceea se numesc în batjocură „momârlani“. Vara p'ortă p'elării cu margini late, érna căciule, cari se numesc „clăbețe“ sau căițe, ca în Valea-Hațegului. Aceste le fac ei înșiși din piei de miel albe sau negre și sunt f'orte mari, și la fund mai late, ca la gură; ele au înfășurarea unei ferdele (mierțe) până la genunchi în jos. Cămeșile sunt lungi, pătră la cuunchi și cu mâneci largi, românesce; ele sunt pro-v'edute la guler și în spate cu cusături simple (mai cu samă cruci); preste cămașă se încing cu șerpăre late, (pe cari le numesc brăie), apoi au peptare înfundate, ér de-asupra șube de pânură albă; iar la p'urtă și cojocă scurte. Ciórecii sunt ca și șuba, din pânură albă. În picidre p'ortă opinci, unii au și călțuni de pânură gróasă. Obelele din opinci sunt scurte și se légă pe la glesne cu curele sau cu p' de capră negru.

La femei este interesantă împletitura p'elului, prin care se deosebesc fetele de femeile măritate. Fetele împletesc două cosițe, una atârnă pe spate ér cealaltă o duc din mijlocul frunții la urechea din dreapta, unde se împreună cu cea de pe spate; ele umblă mai mult cu capul descoperit sau și-l acoper cu cărpă de boltă, de obicei albă și cu flori roșii sau negre. Femeile conduc din mijlocul frunții până la urechi de-a dreapta și de-a stânga câte două sau trei rânduri de plete împletite, ér din restul p'elului compun pe cap de-a dreapta și de-a stânga două cosițe. Femeile ne-m'șilor, de cari se află în Paroseni, Isroni etc. își fac conciu în v'érful capului. Preste cosițe se pune pe cap brobódă albă de giolgiu, ér unele au rareți sau salii, din o materie mai fină, străvechie. După urechi se pun în p' de podóbă un fel de ace cu găvălie mare, care tremură la fie-care mișcare și cari pentru aceea se numesc „trémurici“. La grumazi fetele și nevestele au baier de taleri, mărgele înșirate sau latifariu făcut din mărgele m'urte. Că-mașa e de pânză sau de giolgiu cu cusături pe mâneci, preste mijloc se încing cu curele, ér preste aceste au inele, înșirate în zale. Preste cămașă se îmbracă cu „laidër“ de pânură albă sau cu peptare lucrate frumos. Iarna femeile p'ortă și așa uumita „subă muierescă“ care e lungă până în pământ și e făcută din pânură albă. Dinainte se p'ortă șurt de lână, de colóre galbină-albastră, uneori negră și cu v'ergi negre, sure sau roșii, dind'erept au opreg la fete și neveste mai roșu, la b'etrâne negriu și care este lucrat f'orte frumos. În locul opregului se folosește mai cu samă iarna un alt vestm'ent, numit „borcă“, de obicei negră și încrețită de sus până jos. În picidre p'ortă opinci, apoi ciórecii până în pisde de genunchi. Pe sub genunchi ciórecii sunt legați cu nesce șinóre, făcute din p' de capră și numite „v'énări“. În zile de s'erbători au început a purta jienele și cisme.

Astfel este portul românilor, cu mici variațiuni, în întreg ținutul Jiiului (Va urma.)

Diverse.

Pentru cei cari se lapedă de limba și legea părintescă. „Bud. Hirl.“ din 21 Iuliu n. publică următoarea scire, într'adevăr mișcătoare, pe care o traducem aci verbal:

Ionas, alias Ronai Berta, a femeie din Agria, a trimis eri o depeșă ministrului conte Csaky, de următorii cuprins:

„Ole ministru! Cu mai mulți ani înainte de acésta am trecut dela legea iudaică la creștinism, din cauze, pe cari aci nu le pot înșira. Sunt pe patul de mórte, dar muștrarea conștiinței nu mă lasă să mor. Concedeți-mi se mă rentorc la legea părinților mei.“

Ministrul nu a putut împlini dorința femeii murindă, căci legea precum se scie, opresce trecerea dela creștinism la iudaism.

Femeia a adresat a doua depeșă la ministru, care sună:

„D-le ministru! Chinurile grozave nu me lasă să mor. O femeie murindă se adresează la Escelenția Vóstră cu ultima ofertă: concedeți-mi se mă rentorc la legea părinților mei.“

Ministrul nici la acésta nu a putut răspunde altfel.

Nr. 347

[115] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scările confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. Daia rom. două posturi învățătoresci, fiecare cu salariu anual de 300 fl. cuartir în edificiul scării, grădină și lemne de foc.

2. Ohaba, două posturi, fiecare cu salariu anual de 300 fl. cuartir, grădină și lemne de foc.

3. Berghin, salariu anual 300 fl. și aceeași în bani . . . 200 fl. și dela 125 familii câte o ferdă de cucuruz sfărmit a 80 cr. . . . 100 fl. cuartir, grădină și lemne de foc.

4. Vingar, un post de adjunct învățetoresc cu salariu anual de 200 fl. cuartir, grădină și lemne de foc.

Aleșii învățetori sunt datori a ține în Dumineci și sârbători strana și a cânta cu copii în biserică.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a și înainta, cererile instruite conform normelor din vigore, subsemnatului oficiu protopresbiter, până la termenul susindicat.

Sebeș, 22 Iunie, 1893.
In conțelegere cu comitetele par. respective.

Oficiul protopresbiter al Sebeșului.
Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 214

[106] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor stațiuni învățătoresci din comunele bisericesci gr. or. semnate mai jos — în protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare — și anume:

1. Petea de Câmpie, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și locuință în edificiul scolar;

2. Șoimușul român, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și locuință în edificiul scolar;

3. Gernesig, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și locuință în edificiul scolar; — între concurenții la acest post vor fi preferiți clericii absoluți, ca eventual la timpul seu, alesul se potă deveni paroch aci.

Informațiuni mai detaiate despre starea acestor scări, modul de plătire al salariilor etc., se pot lua dela subsemnatul protopresbiter.

Doritorii, de a ocupa vre-unul din aceste posturi, se asternă petițiunile lor, în regulă instruite și în termenul preclus, la subsemnatul oficiu protopresbiter.

Mureș-Oșorhei, 16 Iunie, 1893.
Oficiul protopresbiter gr. or. al Mureș-Oșorheiului.

Nicolau Manegutiu,
protopresbiter.

Nr. 200/893

[109] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățetoriu la scări confes. gr. or. din comuna Săcăreș, se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 360 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative, cuartir și lemne pentru foc.

Alesul învățetoriu va avea a ține pre lângă cantorul în Dumineci și sârbători și strana. Cunoscătorii de muzică vor fi preferiți.

Cererile de concurs instruite conform normelor din vigore, se vor înainta la subscrisul oficiu, până la termenul sus indicat.

Săcăreș-Nagyág, 20 Iunie 1893.
Oficiul protopresb. gr. or. al tractului Geógiu II, în conțelegere cu comitetul parochial

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 223

[107] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor stațiuni învățătoresci din comunele bisericesci gr. or. semnate mai jos — în protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare — și anume:

1. Lasleul român, cu salariu anual de 256 fl. v. a. și locuință în edificiul scolar;

2. Suplac cu salariu anual de 250 fl. v. a. locuință în edificiul scolar;

3. Mureș-Cristur, cu salariu anual de 250 fl. v. a. și locuință în edificiul scolar;

Informațiuni mai detaiate despre starea acestor scări, modul de plătire al salariilor etc., se pot lua dela subsemnatul protopresbiter

Doritorii, de a ocupa vre-unul din aceste posturi, se asternă petițiunile lor în regulă instruite și în termenul preclus, la subsemnatul oficiu protopresbiter.

Mureș-Oșorhei, 16 Iunie, 1893.
Oficiul protopresbiter gr. or. al M. Oșorheiului.

Nicolau Manegutiu,
protopresbiter.

Nr. 335-1893

[114] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învățetoriu în clasa a II normală dela scări capitală rom. gr. or. din Veneția inferioară, protopresbiteratul Făgărașului, prin acesta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu anual de 300 fl. v. a. solvind în rate lunare anticipative.

2. Relut de lemne 6 orgii.

3. Cuartir liber în edificiul scării.

Doritorii de a ocupa acest post au a și subscrerne petițiunile instruite conform legii scolare la subscrisul președinte al Eforiei scolare în Veneția inferioară p. u. Șercaia (Sárkány) sau la Oficiul protopresbiter al tractului Făgăraș

Veneția inferioară în 4 Iuliu st. v 1893.

Eforia scolară.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

George Comaniciu
president eforial.

Nr. [113]

1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învățetoriu la scări poporale elementară gr. or. din Brașovechiu în protopresbiteratul Brașovului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu postul acesta sunt: salariu anual de 300 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative, 20 fl. v. a. relut de cuartir, precum și o parțelă din grădina scolară.

Învățetoriul ales e dator a ține afară de prelegerile cotidiene prescise și prelegerile în scări de repetiție; a cânta în Dumineci și sârbători în strana stângă; a conduce pe scolari la biserică și a cânta cu ei cântările liturgice.

Doritorii de a ocupa postul acesta au a și înainta cererile, instruite conform normelor în vigore la Prea onoratul oficiu protopresbiter al Brașovului până la termenul sus indicat și a se presenta în vr'o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a și arăta desteritatea în cântările bisericesci.

Brașov, 27 Iunie, 1893.
Comitetul parochial gr. or. din Brașovechiu.

George Perșinariu **Ioan Moldoveanu**
paroch și președinte. notar

In conțelegere cu Di protopresbiter.
Ioan Petric,
protopop.

Nr. 377/893.

[108] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la scările comunelor mai jos însemnate, ținătoare de tractul protopresbiter gr. or. al Mercurei se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în diarul „Telegraful român“:

1. Apoldul inferior, trei posturi de învățetori dotate cu salariu anual de câte 300 fl. val. austr plătiți de la cassa epitropiei parochiale. Acel învățetoriu, ales și întărit definitiv, carele va fi numit director va mai primi un adaus de 100 fl. v. a., cuartir forte acomodat în edificiul scării cu două odăi, o cămară, pivniță, grădină de legumi și 2 stângeni lemne de foc.

2. Rod, un post de învățetoriu cu dotațiune anuală de 300 fl., de-o camdată fără cuartir.

3. Cuntă, un post de învățetori datat tot cu 300 fl., de-o camdată fără cuartir.

Dela concurenți se potfesc, se se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și spre a fi cunoscuți personal.

Cererile instruite conform normelor din vigore, se se adreseze în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiter.

Mercurea, la 21 Iunie, 1893.
In conțelegere cu comitetele parochiale respective,

Oficiul protopresb. gr. or. al tractului Mercurei.

I. Droc,
protopresbiter.

[110] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate dela scările noastre confesionale din protopresbiteratul tractului Hațegului se escrie concurs în diarul nostru „Teledraful român“ cu termenul de 30 zile dela prima publicare.

1. Petrila, în parochia biserică dela „Brad“ și în cea dela „Gărgani“, sunt a se ocupa două posturi învățătoresci, fiecare cu salariu anual de câte 300 fl. v. a. — cuartir și lemne de foc.

2. Ocolișul mare, cu salariu anual de 300 fl. v. a. — cuartir și lemne de foc.

3. Nucșóra, cu salariu anual de 240 fl. și 60 fl. pentru cuartir și celelalte trebuințe scolare.

Învățetorii aleși sunt datori a merge cu copii la biserică în dumineci și sârbători.

Reflectanții la aceste stațiuni învățătoresci au a și aterne suplicile lor concursuale instrute conform normelor în vigore, la oficiul protopresbiter subsemnat în Petroșeni.

Petroșeni, la 28 Iunie, 1893.
In conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

[111] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învățetorec dela scări gr. ort. din comuna Câmpuri-Surdac, tractul proropresbiter al Iliei, se escrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post este: 300 fl. anual, cuartir în edificiul scării, și o parte din curtea scării ca grădinuță de legumi.

Dela concurenți se cere: A ține strana în biserică în Dumineci și sârbători împărătesci.

A cultiva grădina de pomărit cu elevii, dându-se ajutor și din partea primăriei la lucru mai greu.

A se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică — până la alegere — spre a și arăta desteritățile în cântările și tipicul bisericesc.

Preferiți vor fi cei desteri pentru de-a înființa un cor vocal, la reușita căruia îi stau la dispoziție afară de scolari și dintre adulți.

Concurenții la acest post vor avea și trimite suplicile concursuale instruite cu testimoniile cerute de către legile în vigore, și eventual cu alte testimoniile recomandătoare în termenul sus dis, prin Prea onoratul oficiu protopresbiter al Iliei către comitetul parochial.

Comitetul parochial al bisericei gr. or. ca scaun scolar.

Câmpuri-Surdac, 20 Maiu 1893.
Ioan Budoiu, **Ioan Sava,**
președinte. notar ad. hoc.

Vidi:

Avram P. Păcurariu,
protopresbiter.

Nr. 894/1893

[112] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din protopresbiteratul Branului se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare și anume pentru următoarele posturi:

1. Poiana Mărului pentru cl. II cu salariu de 330 fl.

2. Bran scări centrală cl. IV ca învățetoriu diriginte cu salariu de 300 fl. cuartir și lemne

3. Vlădeni cl. II cu salariu 300 fl. v. a.

4. Sirnea cu salariu de 300 fl.

5. Moeciul superior cu salariu 300 fl.

6. Rășnov cl. I „ „ 300 fl.

7. Ghimbav „ „ 300 „

8. Șimon „ „ 300 „

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a și aterne suplicile lor la subscrisul oficiu în termenul prescise și instruite conform legilor în vigore. Concurenții vor trebui a și arăta desteritatea în cântări și tipice de ore-ce posturile învățătoresci sunt împreunate și cu cantoratele. In conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresb. gr. or. al Branului.
Zernesci, în 2 Iuliu, 1893.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Publicare de licitațiune.

Depositul de marfă al massei concursuale, alui Iosef Löbel din Sibiu, constătoriu din tot felul de pânzării, albituri, haine gata, galanterie și alte soiuri precum și mobiliariul prăvăliei se va vinde prin licitațiune publică **Luni în 24 Iuliu cur. și în zilele următoare, în totă ziua dela 9—12 ore a. m. și dela 3—6 ore d. a. în localul prăvăliei piața Huet Nr. 3 (treptele turnului)** în detaiu și în părți mai mari, plus oferenților pre lângă solvirea imediată a prețului în bani gata; marfa cumpărată se estradă nemijlocit cumpărătorului.

Cumpărătorul are însuși a se îngriji pentru ducerea mărfii din prăvălie, deore ce masa concursuală după predarea ei numai primesce nici o răspundere, nu reclamațiuni posterioare în genere nu pot fi considerate.

Vinderea cu bucată și în părți se va face pe basa inventariului în rëndul, în care e indusă marfa.

Sibiu, 17 Iuliu, 1893.

Curatorul massei

[104] 3—3 **Dr. Nicolau Olariu,**
Advocat.

Sz. 9121/1893.

[116] 1—2

Pályázati hirdetés.

Nagyszeben rendezett tanácsú városnál üresedésbe jött, 400 frntyi évi fizetéssel és 100 frntyi lakpénzzel javadalmazott 2-dik állatorvosi állásra pályázatot nyitok.

Felhivatlak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy kellően felszerelt folyamodványukat folyó évi augusztus hó 20-ig aláírottán adják be.

Nagyszeben, 1893 jullius, hó 21-én.

Reissenberger,
alispán.